

ชุดที่ 2: การมีส่วนร่วม

- เป็นขั้นตอนสำคัญและจำเป็นของกระบวนการ SEA ซึ่งจะก่อให้เกิดการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย
- การมีส่วนร่วมต้องสอดแทรกอยู่ตลอดกระบวนการ SEA เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ตลอดจนการจัดทำรายงาน SEA ด้วย
- ต้องวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) เพื่อระบุให้ได้ว่ามีกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียใดที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญระดับใด และควรเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอน โดยพิจารณาจากประเด็นคำถาม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจและด้านอิทธิพล
- ผลของการจัดลำดับความสำคัญจะถูกนำไปประกอบการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร และสามารถระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่จะเกี่ยวข้องในกระบวนการมีส่วนร่วมของแต่ละขั้นตอน SEA ได้

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

1. ยกระดับความเข้าใจต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ
2. บูรณาการความต้องการของประชาชนกับความรู้ของผู้เชี่ยวชาญเพื่อคุณภาพการตัดสินใจที่ดีขึ้น
3. ยกระดับความเข้าใจของสาธารณะต่อบทบาทความรับผิดชอบและข้อจำกัดของหน่วยงาน (อาทิ สังคม การเงิน การเมือง กฎหมาย เป็นต้น)
4. ทำให้เกิดความสร้างสรรค์ในการปรับเปลี่ยนเครื่องมือเพื่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
5. ลดโอกาสเกิดความขัดแย้ง
6. เพิ่มความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงในวิถีชีวิตประจำวัน

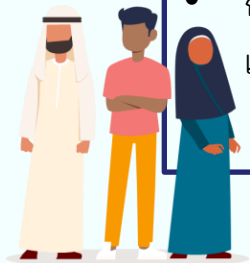

7. เกิดการปฏิบัติตามด้วยความรู้สึกของการเป็นเจ้าของแนวคิดในการแก้ไขปัญห
8. สร้างโอกาสในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับสาธารณะ
9. ทำให้สาธารณะเกิดความตระหนักล่วงหน้าตั้งแต่เนิ่นๆ
10. สร้างความไว้วางใจและยกระดับความน่าเชื่อถือในการรับรู้ของชุมชน
11. เป็นการให้การศึกษากับชุมชน
12. เป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลที่ถูกต้องต่อสาธารณะในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม

สามารถทำได้หลายวิธี โดยผู้มีส่วนได้เสียจะมีความเกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ประเด็นการพัฒนา ซึ่งอาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อรายได้ อาชีพ สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่
- มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตามแผนหรือแผนงาน และประเด็นยุทธศาสตร์
- มีสถานะทางสังคม ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการชี้้นำความคิดให้แก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย
- มีอิทธิพลหรือมีส่วนได้เสียใน
- การพัฒนานั้น ในระดับพื้นที่หรือระดับนโยบาย และมีความสนใจนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับแผนหรือแผนงานและประเด็นยุทธศาสตร์

พิจารณาจากประเด็นคำถามได้ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจและด้านอิทธิพล

ด้านความสนใจ

- ผู้มีส่วนได้เสียนั้นสนใจเรื่องใดในการพัฒนาตามแผนหรือแผนงาน และประเด็นเฉพาะในความสนใจนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียนั้นอย่างไร
- ความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับประเด็นนั้นมากน้อยระดับใด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียนั้นต้องเข้ามามีส่วนร่วม
- ผู้มีส่วนได้เสียนั้นจะได้รับผลดีหรือผลเสียมากน้อยในระดับใด จากแผนหรือแผนงานที่จะนำมาใช้ในอนาคต และมีสาเหตุเพราะอะไร

ด้านอิทธิพล

- ผู้มีส่วนได้เสียนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอย่างไร และระดับใด ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในพื้นที่และขอบเขตตาม แผนหรือแผนงานนั้น
- หากผู้มีส่วนได้เสียนั้นเข้าใจและมีส่วนร่วมในการรับรู้ การแสดง ความคิดเห็นแล้ว จะส่งผลให้กลุ่มประชาชนที่ผู้มีส่วนได้เสียนั้น เกี่ยวข้องเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด
- ความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้มีส่วนได้เสียนั้น มีส่วนช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้องในการพัฒนาตามแผนหรือ แผนงานได้มากน้อยเพียงใด

การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบว่า ผู้มีส่วนได้เสียแต่ละรายอยู่ในระดับใด และมีลำดับความสำคัญอย่างไร

ตัวอย่างการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ความสนใจ	ระดับของผู้มีส่วนได้เสีย			
สนใจมาก	C	B	A	A
สนใจ	C	B	A	A
สนใจบ้าง	D	D	B	B
สนใจน้อย/ ไม่ทราบ	D	D	C	C
อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียต่อความสำเร็จของแผน	มีอิทธิพลน้อย/ ไม่ทราบ	มีอิทธิพลบ้าง	มีอิทธิพล	มีอิทธิพลมาก

หมายเหตุ: ระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียจำแนกดังนี้

A ลำคัญมากที่สุด B ลำคัญ C ลำคัญน้อย D ลำคัญน้อยที่สุด

- เป็นการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับกระบวนการในแต่ละขั้นตอนของ SEA สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของกระบวนการ และตามระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย
- แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่
 - 1) ระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง (Information and engagement)
 - 2) ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation)
 - 3) ระดับการร่วมตัดสินใจ (Decision influence)

ลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม

การควบคุมโดยชุมชน
(Citizen Control)

8

Decision
influence

การมอบอำนาจ
(Delegated power ladder)

7

การเป็นหุ้นส่วน
(Partnership ladder)

6

การปลอบใจ/การตบรางวัล
(Placation ladder)

5

Consultation

การปรึกษาหารือ
(Consultation ladder)

4

การให้ข้อมูลข่าวสาร
(Informing ladder)

3

การบำบัด
(Therapy ladder)

2

Information and
engagement

การครอบงำ
(Manipulation ladder)

1

นดี... ัง คอนซัลแตนท์ จำกัด

- เวียดนาม : จุดการเรียนรู้ที่สำคัญของประสบการณ์ City Development Strategy (CDS) คือ การมีส่วนร่วม และการสนทนาที่เข้มแข็งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการนำร่อง Nam Dinh ในการจัดตั้ง CDS เกิดจากความมุ่งมั่นที่แข็งแกร่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ
- อินโดนีเซีย : การอภิปรายผลการศึกษาโดยไม่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการมีส่วนร่วม และการยอมรับของสังคม

- จีน : ประเด็นปัญหาหลักในการดำเนินการ SEA คือ ความไม่เพียงพอของการมีส่วนร่วมของบุคคลที่สาม และการขาดความโปร่งใสในการตัดสินใจ การพิจารณาวิเคราะห์ทางเลือกที่ไม่เพียงพอ และการขาดข้อมูลพื้นฐานที่มีคุณภาพสูงในกระบวนการ SEA ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อประสิทธิผลของการใช้งาน SEA ในประเทศจีนและกลายเป็นประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SEA ของจีน

ขอบคุณค่ะ/ครับ

